

STRATEGII DE GUVERNANȚĂ ETICĂ ȘI DREPTURILE OMULUI ÎN DECIZIILE FINANCIARE

Dr. Daniela TOLICI

*Bank Deposit Guarantee Fund, Bucharest, Romania
National University of Political Studies and Public Administration,
Bucharest, Romania
dana.tolici@gmail.com*

ABSTRACT: Ethical governance strategies and human rights in financial decisions.

In the financial-banking sector, ethics is crucial for maintaining public trust and ensuring the stability of financial markets. This paper explores the critical role of fundamental ethical principles—integrity, honesty, and transparency—in financial decision-making, highlighting the necessity of applying these principles for fair and proper functioning of the financial sector. It also examines the negative impact of individualistic and extremist tendencies, which can undermine organizational integrity and destabilize financial markets. Furthermore, the paper discusses the intersection of financial ethics and human rights, emphasizing the responsibility of financial institutions to uphold human rights standards, such as equality and non-discrimination, in their operations. In this context, education in fundamental values and the implementation of strict compliance and ethical policies are vital. The study includes an analysis of effective strategies for promoting ethics and integrity, such as continuous education, the development of codes of conduct, and the role of leaders in creating an ethical organizational culture. By examining relevant literature and case studies, the importance of a proactive approach in promoting ethical and responsible behavior in the financial sector is emphasized, contributing to the long-term stability and sustainability of financial markets.

Keywords: *Financial Ethics, Integrity, Human Rights, Corporate Governance, Ethical Education, Transparency, Social Responsibility, Risk Management, Sustainable Finance.*

Introducere

În sectorul financiar-bancar, etica joacă un rol crucial în asigurarea încrederii publicului și în menținerea stabilității piețelor financiare. Aplicarea principiilor etice fundamentale, cum ar fi integritatea, onestitatea și transparența, este esențială pentru funcționarea corectă și echitabilă a acestui sector vital al economiei globale. Instituțiile financiare, prin natura activităților lor, au un impact semnificativ asupra economiei și societății, influențând viața multor persoane și organizații. Astfel, deciziile financiare trebuie să fie ghidate de standarde etice ridicate pentru a preveni abuzurile, fraudă și comportamentele necorespunzătoare care pot duce la consecințe negative pe scară largă.

Pe măsură ce globalizarea și complexitatea piețelor financiare cresc, provocările etice devin tot mai variate și mai dificil de gestionat. Individualismul excesiv și tendințele extremiste în context financiar pot submina integritatea organizațiilor și pot destabiliza piețele, evidențiind necesitatea unor măsuri pro active pentru promovarea eticii și responsabilității. În plus, educația în valorile fundamentale și implementarea unor politici stricte de conformitate și etică sunt vitale pentru a contracara aceste tendințe și pentru a asigura o guvernare financiară responsabilă și transparentă.

De asemenea, integrarea respectării drepturilor omului în practicile etice ale sectorului financiar-bancar este esențială. Instituțiile financiare au obligația de a promova egalitatea și de a elimina discriminarea în toate activitățile lor, garantând că politicile și procedurile lor nu doar respectă, ci și susțin drepturile fundamentale ale fiecărui individ. Acest deziderat nu doar că îmbunătățește reputația și credibilitatea acestor instituții, dar contribuie și la crearea unui mediu economic mai echitabil și incluziv. Prin sprijinirea drepturilor omului¹, instituțiile financiare pot avea un rol esențial în promovarea justiției sociale și în dezvoltarea durabilă.

Acest eseu explorează importanța principiilor etice în sectorul financiar, impactul negativ al tendințelor individualiste și extremiste asupra deciziilor financiare, și strategiile eficiente pentru promovarea eticii și integrității în acest sector. Prin analiza literaturii de specialitate și a studiilor de caz relevante, se subliniază rolul esențial al educației și al culturii organizaționale în dezvoltarea unor practici financiare sustenabile și etice.

1 Ioan-Gheorghe Rotaru, *Om-Demnitare-Libertate*, Cluj-Napoca, Editura Risoprint, 2019, pp. 214-215.

De asemenea, se examinează modul în care liderii și politicile instituțiilor financiare pot influența pozitiv comportamentul etic și pot contribui la consolidarea încrederii și a stabilității pe piețele financiare.

Secțiunea 1: Fundamentele eticii în deciziile financiare

În sectorul financiar, aplicarea principiilor etice fundamentale este crucială pentru menținerea încrederii publicului și pentru asigurarea unei funcționări corecte și transparente a piețelor financiare. «Integritatea este fundamentală într-un sistem financiar eficient. Acesta trebuie să fie bazat pe respectarea promisiunilor și pe credibilitatea tranzacțiilor»². Integritatea în sistemul financiar-bancar se referă la conformitatea cu standardele morale și etice în toate activitățile și deciziile financiare. Aceasta include comportamentul etic al instituțiilor și angajaților, respectarea legilor și reglementărilor, și menținerea unui nivel înalt de profesionalism. Astfel, devine critică respectarea promisiunilor și a credibilității tranzacțiilor în întregul sistem financiar, iar integritatea poate fi văzută ca fundamentul pe care se construiește încrederea în instituțiile financiare și în mecanismele piețelor, facilitând funcționarea corectă și transparentă a acestora.

Onestitatea și transparența sunt alte principii etice esențiale în deciziile financiare, iar conform lui John Boatright: „Onestitatea în comunicarea financiară și transparența în raportarea rezultatelor sunt necesare pentru menținerea încrederii investitorilor și pentru protejarea integrității piețelor financiare.”³ Onestitatea se referă la sinceritatea și veridicitatea în toate comunicațiile și tranzacțiile financiare. Aceasta implică furnizarea de informații corecte și complete clienților, partenerilor de afaceri și autorităților de reglementare. Pe de altă parte, transparența se referă la deschiderea și claritatea cu care instituțiile financiare își desfășoară activitățile și își prezintă informațiile. Aceasta include raportarea clară a politicilor, procedurilor, riscurilor și performanțelor financiare.

Se observă că principiile etice fundamentale precum integritatea, onestitatea și transparența joacă roluri critice în asigurarea unei guvernance financiare eficiente și în menținerea încrederii publicului și a investitorilor. Aceste principii sunt esențiale pentru asigurarea unei informații corecte și

2 Robert W. Kolb, & James A. Overdahl, *Financial Derivatives: Pricing, Applications, and Mathematics*, Editura John Wiley & Sons, 2012.

3 John R. Boatright, *Ethics in Finance*, Editura John Wiley & Sons, 2017.

complete pentru toți participanții la piață, contribuind la reducerea asimetriilor informaționale și la prevenirea fraudelor și manipulărilor de piață. Aplicarea principiilor etice nu doar contribuie la creșterea încrederii, ci contribuie la asigurarea unei concurențe echitabile și transparente pe piețe. Prin promovarea integrității și transparenței, se creează un mediu propice pentru investiții durabile și pentru o alocare eficientă a resurselor în economie.

Construirea unei culturi organizaționale bazate pe etică în instituțiile financiare este crucială pentru prevenirea comportamentului fraudulos și pentru promovarea unei guvernante corporative solide. Harmelink⁴ observă cum „o cultură organizațională bazată pe valori etice promovează responsabilitatea și conformitatea cu standardele etice, reducând astfel riscul de practici financiare necorespunzătoare.” Există numeroase studii de caz care ilustrează impactul negativ al lipsei de etică în deciziile financiare. Un exemplu notoriu este scandalul Enron din 2001, în care manipularea contabilă și practicile frauduloase au dus la colapsul unei mari companii și la pierderi financiare semnificative pentru investitori și angajați. Conform lui Schwartz⁵, „scandalul Enron a evidențiat modul în care absența unei culturi organizaționale etice poate duce la consecințe financiare devastatoare pentru toți cei implicați”.

Toate acestea subliniază importanța implementării și respectării standardelor etice riguroase în practicile financiare. Educația în valorile fundamentale⁶ joacă un rol crucial în formarea unui comportament etic și responsabil în sectorul financiar. Într-o lume dominată de individualism și presiuni extremiste, promovarea acestor valori prin educație poate contribui semnificativ la dezvoltarea unor practici financiare sustenabile și etice. Valorile fundamentale, precum integritatea, onestitatea, responsabilitatea și transparența, sunt esențiale pentru construirea unui comportament etic în orice domeniu, inclusiv în finanțe. Aceste valori servesc drept ghid pentru deciziile și acțiunile profesioniștilor din domeniul financiar, contribuind la crearea unui mediu de afaceri mai echitabil și mai transparent.

4 Philip J. Harmelink, et al., “Building an Ethical Culture in a Financial Organization”, în *Journal of Financial Ethics*, 2016, 3(2), pp. 45-58.

5 Mark S. Schwartz, “The Enron Failure and the State of Corporate Disclosure”, în *Journal of Accounting and Public Policy*, 2003, 22(4), pp. 295-305.

6 Ioan-Gheorghe Rotaru, “Current Values of Education and Culture”, în *Proceedings of the 23th International RAIS Conference on Social Sciences and Humanities*, August 15-16, 2021, Princeton, NJ, United States of America, pp. 87-92.

Conform unui studiu realizat de Armstrong et al.⁷, includerea educației etice în programele de management și finanțe îmbunătățește semnificativ conștientizarea și comportamentul etic al studenților. Mai apoi, educația continuă prin training-uri și seminarii poate ajuta profesioniștii să rămână la curent cu cele mai bune practici și standarde etice. Aceste programe pot oferi oportunități de învățare și reflectare asupra dilemelor etice din lumea reală. De exemplu, conform unui raport al CFA Institute⁸, programele de certificare care includ module de etică contribuie la creșterea responsabilității și a profesionalismului în rândul practicienilor financiari. Pe de altă parte, studiul lui Treviño & Nelson⁹ arată că organizațiile cu o cultură puternică de etică și conformitate tind să aibă performanțe mai bune și să evite scandalurile financiare.

De asemenea, educația poate contracara tendințele individualiste și extremiste prin promovarea valorilor de cooperare, responsabilitate socială și respect pentru reguli și reglementări. Acest lucru este esențial într-un mediu financiar unde deciziile unui individ pot avea consecințe semnificative asupra altora. Conform cercetării lui Ghoshal¹⁰, educația în valori fundamentale poate diminua comportamentele oportuniste și poate încuraja o atitudine mai responsabilă și colectivistă în rândul profesioniștilor din finanțe.

Secțiunea 2: Impactul individualismului și extremismului asupra eticii financiare

Provocările etice specifice sectorului financiar-bancar sunt complexe și variate, necesitând o atenție constantă și măsuri pro active pentru a asigura integritatea și responsabilitatea în operațiunile financiare. Educația etică, transparența, gestionarea riscurilor și protecția intereselor clienților sunt

7 Mary Beth Armstrong, J. Edward Ketz, & Dale M. Owsen, "Ethics education in accounting: Moving toward ethical motivation and ethical behaviour", în *Journal of Accounting Education*, 2013, 31(2), pp. 189-196.

8 Bidhan L. Parmar, et al., *Ethics and Trust in the Investment Profession*. CFA Institute, 2016, 11(56-60), pp. 255-534, disponibil la: <https://www.cfainstitute.org/-/media/documents/study-session/2022-11-ethics-56-60.pdf> (accesat la data de 08.07.2024).

9 Linda K. Treviño, & Katherine A. Nelson, *Managing Business Ethics: Straight Talk about How to Do It Right*, Editura Wiley, 2011.

10 Sumantra Ghoshal, "Bad management theories are destroying good management practices", în *Academy of Management Learning & Education*, 2005, 4(1), pp. 75-91.

esențiale pentru menținerea încrederii publicului și pentru promovarea unui comportament etic în sectorul financiar.

Conflictele de interese¹¹ reprezintă una dintre cele mai semnificative provocări etice în sectorul financiar-bancar. Aceste conflicte apar atunci când interesele personale sau de grup ale angajaților, managerilor sau chiar ale instituției în sine intră în conflict cu interesele clienților, acționarilor sau ale altor părți implicate. Tendințele individualiste, caracterizate prin prioritizarea intereselor personale sau de grup, pot influența negativ deciziile financiare, afectând integritatea organizațională și funcționarea corectă a piețelor financiare. Într-un context dominat de individualism, deciziile financiare sunt adesea ghidate de dorința de câștig personal imediat, fără a lua în considerare consecințele pe termen lung asupra organizației sau asupra pieței financiare în ansamblu. Conform lui MacDonald¹², individualismul poate provoca situații în care cei responsabili de decizii financiare acordă prioritate câștigurilor proprii, neglijând interesele comune: „Individualismul excesiv poate conduce la conflicte de interese și decizii financiare care servesc interesele personale ale decidenților în dauna integrității organizaționale și a transparenței”. Acest lucru poate submina integritatea organizațională și poate crea o cultură de opacitate și neîncredere.

Extremismul financiar se manifestă prin adoptarea unor practici sau poziții extreme, care pot include manipularea piețelor, evaziunea fiscală sau alte comportamente ilegale sau etic discutabile. Acest tip de comportament extrem este adesea motivat de dorința de a obține avantaje financiare rapide și substanțiale, ignorând normele și regulile etice și legale. Sarna¹³ subliniază că extremismul financiar poate determina indivizii să adopte practici ne etice sau ilegale în căutarea unui avantaj financiar personal sau de grup. Aceste practici nu doar că subminează integritatea piețelor financiare, dar pot conduce și la consecințe grave pentru economie și societate. De exemplu, manipularea piețelor financiare prin tranzacții insider sau practici de spălare de bani poate destabiliza piețele și poate afecta negativ încrederea investitorilor.

Un exemplu elocvent al impactului negativ al tendințelor individualiste și extremismului financiar este criza financiară din 2008. Aceasta a fost declanșată în mare parte de comportamentele riscante și ne etice ale

11 John R. Boatright, *Ethics in Finance*, Editura John Wiley & Sons, 2017.

12 Chris MacDonald. "Individualism, Collaboration, and Ethics in Finance", în *Journal of Business Ethics*, 2008, 82(3), pp. 617-631.

13 David E. Y. Sarna, "Financial Extremism and Its Ethical Implications", în *Journal of Financial Crime*, 2015, 22(4), pp. 445-460.

băncilor și instituțiilor financiare, care au priorizat câștigurile pe termen scurt în detrimentul stabilității pe termen lung. Deciziile individualiste ale managerilor și trader-ilor, alimentate de dorința de profit rapid, au condus la crearea unor produse financiare complexe și riscante, care au destabilizat sistemul financiar global.¹⁴

Un alt exemplu recent al impactului negativ al tendințelor individualiste și extremismului financiar este colapsul Silicon Valley Bank (SVB) din 2023. Aceasta criză financiară a fost cauzată de o serie de decizii riscante și strategii defectuoase, similare cu cele care au declanșat criza financiară din 2008. SVB a experimentat o creștere rapidă a depozitelor, de la 62 miliarde de dolari în 2020 la 189 miliarde de dolari în 2021. Pentru a maximiza randamentul, banca a investit masiv în obligațiuni pe termen lung. Când Rezerva Federală a început să majoreze ratele dobânzilor pentru a combate inflația, valoarea acestor obligațiuni a scăzut, creând pierderi semnificative pentru SVB. Aceasta, împreună cu o retragere masivă a depozitelor de către clienți, în mare parte companii de tehnologie și investitori de capital de risc, a condus la un colaps rapid al băncii¹⁵. Deși SVB nu era la fel de mare ca unele dintre băncile implicate în criza din 2008, prăbușirea sa a trimis unde de șoc prin sectorul financiar global, amintind de fragilitatea sistemului bancar în fața deciziilor de management riscante și a reglementărilor insuficiente¹⁶. Federal Reserve și alte autorități de reglementare au intervenit rapid pentru a asigura depozitele și a preveni un efect de contagiune care ar fi putut destabiliza și alte instituții financiare¹⁷. Astfel, colapsul SVB subliniază din nou importanța integrității, onestității și transparenței în sistemul financiar, precum și necesitatea unei supravegheri riguroase pentru a preveni practici financiare ne sustenabile care pot avea consecințe grave pentru economia globală.

14 Charles W. Calomiris, & Stephen H. Haber, *Fragile by Design: The Political Origins of Banking Crises and Scarce Credit*, Editura Princeton University Press, 2014.

15 Erin Gobler, *What Happened to Silicon Valley Bank?* În Investopedia/Personal Finance/Banking, 2024, disponibil la <https://www.investopedia.com/what-happened-to-silicon-valley-bank-7368676> (accesat la data de 18.07.2024).

16 Erin Gobler, *What Happened to Silicon Valley Bank?* În Investopedia/Personal Finance/Banking, 2024, disponibil la <https://www.investopedia.com/what-happened-to-silicon-valley-bank-7368676> (accesat la data de 18.07.2024).

17 Erin Gobler, *What Happened to Silicon Valley Bank?* În Investopedia/Personal Finance/Banking, 2024, disponibil la <https://www.investopedia.com/what-happened-to-silicon-valley-bank-7368676> (accesat la data de 18.07.2024).

Desigur, scandalul Enron din 2001, menționat anterior, de asemenea ilustrează încă o dată cum extremismul financiar și lipsa de etică pot duce la prăbușirea unor mari corporații și pot avea consecințe devastatoare pentru mii de angajați și investitori. Acest caz emblematic evidențiază impactul negativ al practicilor financiare ne etice și al manipulărilor contabile, care au subminat încrederea publicului în integritatea piețelor financiare și au provocat pierderi economice semnificative. Conducerea Enron a folosit practici contabile dubioase și a manipulat rezultatele financiare pentru a menține o imagine de succes și a-și crește valorile acțiunilor. Această abordare extremă și ne etică a dus la falimentul companiei și a avut consecințe devastatoare pentru toate părțile implicate.

Tendențele individualiste și extremismul financiar pot avea efecte dezastruoase asupra eticii și integrității deciziilor financiare. Prin promovarea intereselor personale sau de grup în detrimentul interesului comun, aceste tendințe subminează integritatea organizațională și destabilizează piețele financiare. Educația în valorile fundamentale și implementarea unor politici stricte de conformitate și etică sunt esențiale pentru a contracara aceste tendințe și pentru a asigura o guvernare financiară responsabilă și transparentă.

Secțiunea 3: Strategii pentru promovarea eticii și integrității în sectorul financiar

Promovarea eticii în deciziile financiare este esențială pentru asigurarea integrității și stabilității în sectorul financiar. În lucrarea de față ne propunem să evidențiem mai multe strategii și inițiative care pot fi implementate pentru a atinge acest obiectiv, inclusiv educația continuă, dezvoltarea codurilor de conduită și rolul crucial al liderilor în promovarea unei culturi organizaționale etice.

Oferta de programe de educație continuă și training-uri etice este una dintre cele mai eficiente strategii pentru promovarea comportamentului etic în sectorul financiar. Conform lui Power¹⁸, educația continuă în etică este esențială pentru îmbunătățirea comportamentului etic prin înțelegerea și aplicarea corectă a principiilor etice în contextul financiar. Educația

18 Michael Power, *The Audit Society: Rituals of Verification*, Editura Oxford University Press, 2017.

continuă poate ajuta angajații să recunoască și să rezolve dilemele etice, să înțeleagă importanța respectării normelor etice și să aplice aceste principii în deciziile lor zilnice. Prin actualizarea constantă a cunoștințelor și abilităților etice, angajații sunt mai bine pregătiți să facă față provocărilor etice specifice sectorului financiar.

Dezvoltarea și implementarea unor coduri de conduită clar definite poate ghida comportamentul angajaților și managerilor în direcția respectării standardelor etice ridicate. Codurile de conduită servesc ca un cadru de referință pentru comportamentul acceptabil și inacceptabil, oferind orientări clare privind așteptările etice ale organizației. Studiul lui Fisk & Adler¹⁹ subliniază importanța resurselor și programelor investiționale pentru consolidarea unei culturi de integritate. Entitățile financiare alocă resurse semnificative pentru programe care pun accent pe responsabilitatea personală: „Instituțiile financiare de top investesc în resurse și programe pentru a consolida o cultură de integritate, punând accent pe responsabilitatea personală și respectarea standardelor etice în toate nivelele organizaționale.”²⁰

Claritatea în comunicarea financiară și supravegherea constantă a eticii sunt piloni fundamentali ai unei guvernante corporative eficiente. Aceste practici contribuie la prevenirea comportamentelor ne etice și la asigurarea că toate acțiunile și deciziile sunt conforme cu standardele etice și reglementările legale: „Transparența în raportarea financiară și monitorizarea continuă a comportamentului etic sunt aspecte esențiale ale bunei guvernante corporative în sectorul financiar.”²¹

Liderii au un rol crucial în promovarea unei culturi organizaționale bazate pe etică. Jones & Wicks²² subliniază că liderii din sectorul financiar trebuie să fie modele de integritate și să stabilească standarde ridicate de

19 Catherine Fisk, & Richard S. Adler, “Best Practices in Ethical Governance: Examples from Leading Financial Institutions”, în *Journal of Business Ethics*, 2019, 145(3), pp. 553-567.

20 Catherine Fisk, & Richard S. Adler, “Best Practices in Ethical Governance: Examples from Leading Financial Institutions”, în *Journal of Business Ethics*, 2019, 145(3), pp. 553-567.

21 Catherine Fisk, & Richard S. Adler, “Best Practices in Ethical Governance: Examples from Leading Financial Institutions”, în *Journal of Business Ethics*, 2019, 145(3), pp. 553-567.

22 Thomas M. Jones, & Andrew C. Wicks, “Convergent Stakeholder Theory”, în *Academy of Management Review*, 1999, 24(2), pp. 206-221.

comportament etic, influențând astfel practicile și deciziile organizaționale. Liderii pot crea un mediu în care etica este valorizată prin exemplul personal și prin promovarea transparenței, responsabilității și respectului pentru toți stakeholder-ii. O cultură organizațională bazată pe etică întărește încrederea în instituțiile financiare și diminuează riscurile asociate comportamentelor ne etice: „O cultură organizațională care promovează transparența, responsabilitatea și respectul pentru toți stakeholder-ii contribuie la consolidarea încrederii în instituțiile financiare și la reducerea riscurilor etice”²³.

Implementarea unor strategii eficiente pentru promovarea eticii în deciziile financiare este esențială pentru menținerea integrității și stabilității în sectorul financiar. Educația continuă, codurile de conduită, transparența și monitorizarea comportamentului etic, precum și rolul activ al liderilor sunt toate componente critice ale unui sistem etic robust. Aceste inițiative contribuie la construirea unei culturi organizaționale care valorizează etica, protejând astfel integritatea piețelor financiare și încrederea publicului.

Secțiunea 4: Prevenirea crizelor prin practici responsabile

Prevenirea crizelor financiare reprezintă o prioritate majoră pentru instituțiile financiare și autoritățile de reglementare. Crizele financiare au consecințe devastatoare asupra economiilor globale, afectând încrederea investitorilor, stabilitatea piețelor și bunăstarea economică a populațiilor. În acest context, adoptarea unor practici financiare responsabile și etice este esențială pentru reducerea riscurilor și pentru menținerea stabilității financiare.

Guvernanța corporativă eficientă joacă un rol crucial în prevenirea comportamentelor ne etice și a asumării de riscuri excesive. Consiliile de administrație trebuie să supravegheze activitățile managementului și să asigure că deciziile financiare sunt aliniate cu interesele pe termen lung ale acționarilor și ale altor părți interesate.²⁴

Programele de educație și training etic sunt esențiale pentru formarea unei culturi organizaționale bazate pe integritate și responsabilitate.

23 Thomas M. Jones, & Andrew C. Wicks, “Convergent Stakeholder Theory”, în *Academy of Management Review*, 1999, 24(2), pp. 206-221.

24 Linda K. Treviño, & Katherine A. Nelson, *Managing Business Ethics: Straight Talk about How to Do It Right*, Editura Wiley, 2011.

Aceste programe trebuie să fie actualizate periodic pentru a reflecta noile provocări și riscuri din mediul financiar.²⁵

Așa cum am văzut, transparența în raportarea financiară și divulgarea completă a informațiilor sunt esențiale pentru menținerea încrederii investitorilor și a integrității piețelor financiare.²⁶ Instituțiile financiare trebuie să implementeze politici riguroase de gestionare a riscurilor pentru a identifica, evalua și atenua riscurile asociate activităților lor. Acest lucru include monitorizarea continuă a expunerilor la risc și adoptarea de măsuri preventive pentru a evita situațiile de criză²⁷.

Responsabilitatea socială și ecologică au devenit aspecte esențiale ale practicilor financiare responsabile. Finanțele verzi se referă la finanțarea proiectelor și inițiativelor care promovează dezvoltarea durabilă și reducerea impactului asupra mediului. Instituțiile financiare joacă un rol crucial în sprijinirea tranziției către o economie verde prin investiții în energie regenerabilă, eficiență energetică și alte tehnologii sustenabile. Responsabilitatea socială implică adoptarea unor practici care să sprijine dezvoltarea comunităților și să reducă inegalitățile sociale. Instituțiile financiare pot implementa politici responsabile, pot sprijini inițiativele de incluziune financiară și pot contribui la dezvoltarea socială prin diverse programe și parteneriate. Aceste acțiuni nu doar că îmbunătățesc imaginea instituțiilor financiare, dar și promovează stabilitatea și bunăstarea economică pe termen lung.²⁸

Practicile financiare responsabile contribuie semnificativ la prevenirea crizelor financiare prin reducerea riscurilor și prin promovarea unei culturi de integritate și responsabilitate.²⁹ Instituțiile financiare care adoptă astfel de practici sunt mai bine pregătite să gestioneze provocările și să evite

25 Mary Beth Armstrong, J. Edward Ketz, & Dale M. Owsen, "Ethics education in accounting: Moving toward ethical motivation and ethical behaviour", în *Journal of Accounting Education*, 2013, 31(2), pp. 189-196.

26 John R. Boatright, *Ethics in Finance*, Editura John Wiley & Sons, 2017.

27 Michael Power, *The Audit Society: Rituals of Verification*, Editura Oxford University Press, 2017.

28 Vintti, *Corporate Social Responsibility (CSR) in Finance: Finance Explained*, 2023, disponibil la: <https://vintti.com/blog/corporate-social-responsibility-csr-in-finance-finance-explained/> (accesat la data de 19.07.2024).

29 Vintti, *Corporate Social Responsibility (CSR) in Finance: Finance Explained*, 2023, disponibil la: <https://vintti.com/blog/corporate-social-responsibility-csr-in-finance-finance-explained/> (accesat la data de 19.07.2024).

comportamentele care pot duce la crize financiare. Instituțiile financiare trebuie să își asume responsabilitatea de a promova și de a menține standarde etice ridicate în toate aspectele activității lor pentru a proteja interesele clienților și pentru a contribui la stabilitatea și bunăstarea economică globală.

Secțiunea 5: Studii de caz

Studiu de caz 1: Deutsche Bank

Deutsche Bank a fost implicată în mai multe scandaluri și controverse legate de practici financiare și de compliance în ultimii ani. În efortul de a-și îmbunătăți reputația și de a restabili încrederea investitorilor și a clienților, banca a implementat măsuri mai stricte de conformitate și etică în operațiunile sale. De exemplu, Deutsche Bank a revizuit politici și proceduri interne pentru a preveni spălarea de bani și alte practici ne etice, demonstrând un angajament sporit pentru respectarea standardelor etice în toate aspectele afacerii sale.³⁰

Studiu de caz 2: Bank of America

Bank of America a adoptat o serie de politici și inițiative pentru a promova integritatea și etica în deciziile financiare. Compania a investit considerabil în programe de educație etică și training-uri pentru angajați, încurajând respectarea strictă a regulamentelor și standardelor de conformitate. De asemenea, Bank of America a dezvoltat politici de responsabilitate socială corporativă și de guvernanță pentru a gestiona riscurile și pentru a menține o reputație solidă în fața stakeholder-ilor săi.³¹

Ambele studii de caz oferă perspective asupra modului în care deciziile financiare etice pot influența organizațiile în industria financiar-bancară. Implementarea unor politici stricte de conformitate și etică poate contribui la îmbunătățirea reputației și la consolidarea încrederii investitorilor și a clienților. De exemplu, eforturile Deutsche Bank pentru îmbunătățirea

30 Deutsche Bank. *Annual Report 2023, 2024*, disponibil la: <https://investor-relations.db.com/files/documents/annual-reports/2024/Annual-Report-2023.pdf> (accesat la data de 15.07.2024).

31 Bank of America. *Corporate Responsibility Report 2023, 2024*, disponibil la: <https://about.bankofamerica.com/en/making-an-impact/esg-reports> (accesat la data de 05.07.2024).

conformității și eticii sunt critice pentru refacerea imaginii sale. Organizațiile cu politici etice robuste sunt mai puțin susceptibile să fie implicate în litigii costisitoare, ceea ce poate contribui la menținerea performanței financiare pe termen lung.

Compararea între Deutsche Bank și Bank of America arată diferențe în abordarea lor față de integritatea și etica în afaceri. Spre exemplu, îmbunătățirea politicilor de conformitate și etică poate ajuta Deutsche Bank să reducă riscurile asociate cu practici ne etice și să își recâștige încrederea investitorilor și a clienților, esențială pentru revenirea pe o traiectorie de creștere stabilă. Pe de altă parte, investițiile semnificative în programe de educație etică și în guvernanta corporativă pot consolida poziția Bank of America ca lider în domeniul responsabilității sociale și al respectării normelor, ceea ce poate atrage clienți și investitori care valorizează practici etice și transparente.

Studiile de caz prezentate arată că deciziile financiare etice pot avea un impact semnificativ asupra reputației și performanței organizaționale, evidențiind necesitatea unei abordări strategice și pro active în promovarea integrității și guvernantei corporative în această industrie. Această abordare oferă o perspectivă practică asupra modului în care instituțiile financiar-bancare pot beneficia de adoptarea unor standarde etice ridicate în toate aspectele activității lor, contribuind la o guvernanta corporativă mai eficientă și sustenabilă.

Concluzii

Importanța aplicării principiilor etice fundamentale în sectorul financiar-bancar este indiscutabilă pentru menținerea unui climat de încredere și pentru asigurarea unei funcționări corecte și transparente a piețelor financiare. Etica în deciziile financiare contribuie semnificativ la stabilitatea și integritatea piețelor, oferind un fundament solid pentru activitățile economice și pentru relațiile de afaceri.

Educația continuă și dezvoltarea unei culturi organizaționale bazate pe valori etice sunt esențiale pentru prevenirea comportamentelor neetice și pentru promovarea unei guvernante corporative solide. Aceste elemente nu numai că îmbunătățesc comportamentul individual al angajaților, dar contribuie și la crearea unui mediu de afaceri mai echitabil și mai transparent.

De asemenea, respectarea drepturilor omului³² este un aspect esențial care trebuie integrat în practicile etice ale sectorului financiar-bancar. Instituțiile financiare au responsabilitatea de a promova egalitatea și nediscriminarea în toate operațiunile lor, asigurându-se că politicile și practicile lor nu doar respectă, ci și promovează drepturile fundamentale ale tuturor indivizilor. Acest angajament nu numai că îmbunătățește imaginea și credibilitatea instituțiilor financiare, dar contribuie și la crearea unui mediu economic mai echitabil și incluziv. Prin susținerea drepturilor omului, instituțiile financiare pot juca un rol crucial în promovarea justiției sociale și a dezvoltării durabile.

Conflictele de interese și individualismul financiar reprezintă provocări majore în sectorul financiar-bancar, dar pot fi gestionate eficient prin politici clare și prin angajamentul ferm al liderilor de a promova integritatea și responsabilitatea. Instituțiile financiare care adoptă măsuri proactive pentru a contracara aceste tendințe sunt mai bine poziționate pentru a menține încrederea publicului și pentru a asigura o performanță sustenabilă pe termen lung.

Strategiile de promovare a eticii în deciziile financiare, cum ar fi educația continuă, codurile de conduită și supravegherea constantă a comportamentului etic, sunt esențiale pentru menținerea unui sector financiar stabil și de încredere. Aceste inițiative contribuie la protejarea intereselor clienților și la consolidarea reputației instituțiilor financiare, promovând astfel un mediu de afaceri sănătos și durabil.

În concluzie, educația, aplicarea riguroasă a principiilor etice și promovarea unei culturi organizaționale bazate pe valori etice sunt fundamentale pentru succesul pe termen lung al instituțiilor financiare. Prin adoptarea unor practici etice solide, instituțiile financiare pot contribui semnificativ la bunăstarea economică și socială, asigurând în același timp integritatea și transparența piețelor financiare.

32 Ioan-Gheorghe Rotaru, "The Transylvanian Diet: A Precedent to Human Rights and Religious Freedom - 400 Years Prior to the Universal Declaration of Human Rights", în *Shaping a World of Freedoms: 75 Years of Legacy and Impact of the Universal Declaration of Human Rights*, Nelu Burcea and Liberato C. Bautista (eds.), New York, United Nations Plaza, UNEQUAL World Research Center, 2023, pp. 205-221.

Bibliografie

- ARMSTRONG, Mary Beth; J. Edward Ketz & Dale M. Owsen, "Ethics education in accounting: Moving toward ethical motivation and ethical behaviour", în *Journal of Accounting Education*, 2013, 31(2), pp. 189-196.
- Bank of America. *Corporate Responsibility Report 2023*, 2024, disponibil la: <https://about.bankofamerica.com/en/making-an-impact/esg-reports> (accesat la data de 05.07.2024).
- BOATRIGHT, John R., *Ethics in Finance*, John Wiley & Sons, 2017.
- CALOMIRIS, Charles W., & Stephen H. Haber, *Fragile by Design: The Political Origins of Banking Crises and Scarce Credit*, Princeton University Press, 2014.
- CHASE, JP Morgan, *Ethics and Compliance Report*, 2019, disponibil la: <https://www.jpmorganchase.com/content/dam/jpmc/jpmorgan-chase-and-co/investor-relations/documents/annualreport-2019.pdf> (accesat la data de 17.07.2024).
- Deutsche Bank, *Annual Report 2023*, 2024, disponibil la: <https://investor-relations.db.com/files/documents/annual-reports/2024/Annual-Report-2023.pdf> (accesat la data de 15.07.2024).
- FISK, Catherine & Richard S. Adler, "Best Practices in Ethical Governance: Examples from Leading Financial Institutions", în *Journal of Business Ethics*, 2019, 145(3), pp. 553-567.
- GHOSHAL, Sumantra, "Bad management theories are destroying good management practices", în *Academy of Management Learning & Education*, 2005, 4(1), pp. 75-91.
- GOBLER, Erin, *What Happened to Silicon Valley Bank?*, în Investopedia/ Personal Finance/Banking, 2024, disponibil la <https://www.investopedia.com/what-happened-to-silicon-valley-bank-7368676> (accesat la data de 18.07.2024).
- HARMELINK, Philip J., et al., "Building an Ethical Culture in a Financial Organization", în *Journal of Financial Ethics*, 2016, 3(2), pp. 45-58.
- JONES, Thomas M., & Andrew C. Wicks, "Convergent Stakeholder Theory", în *Academy of Management Review*, 1999, 24(2), pp. 206-221.
- KOLB, Robert W., & James A. Overdahl, *Financial Derivatives: Pricing, Applications, and Mathematics*, John Wiley & Sons, 2012.
- MacDONALD, Chris, "Individualism, Collaboration, and Ethics in Finance", în *Journal of Business Ethics*, 2008, 82(3), pp. 617-631.

- McLEAN, Bethany & Peter Elkind, *The Smartest Guys in the Room: The Amazing Rise and Scandalous Fall of Enron*, Editura Penguin, 2004.
- PARMAR, Bidhan L., et al., *Ethics and Trust in the Investment Profession*. CFA Institute, 2016, 11(56-60), p. 255-534, disponibil la: <https://www.cfainstitute.org/-/media/documents/study-session/2022-11-ethics-56-60.pdf> (accesat la data de 08.07.2024).
- POWER, Michael, *The Audit Society: Rituals of Verification*, Editura Oxford University Press, 2017.
- ROTARU, Ioan-Gheorghe, "Current Values of Education and Culture", în *Proceedings of the 23th International RAIS Conference on Social Sciences and Humanities*, August 15-16, 2021, Princeton, NJ, United States of America, pp. 87-92;
- ROTARU, Ioan-Gheorghe, "The Transylvanian Diet: A Precedent to Human Rights and Religious Freedom - 400 Years Prior to the Universal Declaration of Human Rights", în *Shaping a World of Freedoms: 75 Years of Legacy and Impact of the Universal Declaration of Human Rights*, Nelu Burcea and Liberato C. Bautista (eds.), New York, United Nations Plaza, UNEQUAL World Research Center, 2023, pp. 205-221.
- ROTARU, Ioan-Gheorghe, *Om-Demnitare-Libertate*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2019.
- SARNA, David E. Y., "Financial Extremism and Its Ethical Implications", în *Journal of Financial Crime*, 2015, 22(4), pp. 445-460.
- SCHWARTZ, Mark S., "The Enron Failure and the State of Corporate Disclosure", în *Journal of Accounting and Public Policy*, 2003, 22(4), pp. 295-305.
- TREVIÑO, Linda K., & Katherine A. Nelson, *Managing Business Ethics: Straight Talk about How to Do It Right*, Editura Wiley, 2011.
- VINTTI, *Corporate Social Responsibility (CSR) in Finance: Finance Explained*, 2023, disponibil la: <https://vintti.com/blog/corporate-social-responsibility-csr-in-finance-finance-explained/> (accesat la data de 19.07.2024).